

Budżet obywatelski. Głosujesz, decydujesz

Jeszcze dekadę temu udział obywatela w rządzeniu gminą czy miastem, zwykle kończył się w dniu wyborów, kiedy wskazywał swoich przedstawicieli do podejmowania najważniejszych decyzji w samorządzie. W ostatnich latach coraz bardziej powszechną praktyką jest zapraszanie mieszkańców do podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem części wydzielonego budżetu, który jest nazywany Budżetem obywatelskim.

Samo określenie „Budżet obywatelski” czy inaczej „Budżet partycypacyjny” do 2018 roku nie miało odniesienia w prawnych regulacjach, a samorządy same określały zasady funkcjonowania tej formy aktywności społecznej na podstawie specyfiki funkcjonowania danego miasta, gminy czy województwa, a także aktualnych potrzeb. W tym sensie Budżet obywatelski wpisywał się w koncepcję społeczeństwa obywatelskiego, które bierze udział w bardziej bezpośredni sposób w podejmowaniu decyzji o wydatkowaniu części środków budżetowych. Już wtedy taką formę aktywności społecznej można było uznać za swoistą część nadzoru publicznego, nawet jeśli odnosiła się ona tylko do niewielkiej części środków finansowych, którymi zarządza samorząd.

Oficjalnie termin Budżetu obywatelskiego pojawił się w ustawie z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (weszła w życie 31 stycznia 2018 r.) i został uznany za szczególną formę konsultacji społecznych. Ustawa wprowadziła też ogólne ramy funkcjonowania tego typu budżetów i narzuciła pewne obowiązki na samorządy. Jednym z nich jest zapis odnoszący się do projektu uchwały budżetowej gminy (miasta), z której samorząd nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań, inicjatyw wybranych za pośrednictwem Budżetu obywatelskiego. Jednocześnie została określona minimalna wysokość środków przeznaczonych na tego typu partycypację społeczną, która wynosi co najmniej 0,5 procent wydatków jednostki samorządowej. Wcześniej wysokość środków była określana przez radę gminy lub miasta i według uznanej praktyki np. w dużych miastach maksymalne kwoty nie przekraczały 6 mln zł.

Warto zwrócić uwagę, że zapisy ustawy z 2018 roku nakładają bardzo ważny obowiązek realizacji budżetu obywatelskiego przez miasta na prawach powiatu. Dotyczy to w sumie 66 samorządów w całej Polsce i tam tego typu forma demokracji partycypacyjnej jest obowiązkowa.

Zachęcając do formy aktywności społecznej, dającej realny wpływ na wydatkowanie określonej części budżetu samorządowego, przedstawiamy poniżej schemat realizowanych etapów Budżetu partycypacyjnego, przytoczony w raporcie z 2019 roku przez Najwyższą Izbę Kontroli:

1. Określenie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji dotyczących budżetu obywatelskiego.
2. Promocja budżetu obywatelskiego.
3. Przyjmowanie wniosków z propozycjami projektów obywatelskich.
4. Weryfikacja zgłoszonych propozycji projektów obywatelskich.
  - ewentualne odrzucenie wniosków niespełniających określonych wymagań,
  - ewentualne odwołania od decyzji o odrzuceniu wniosków niespełniających określonych wymagań.
5. Głosowanie nad wyborem projektów obywatelskich.
6. Realizacja wybranych w głosowaniu projektów obywatelskich.
7. Ewaluacja budżetu obywatelskiego.

Źródło: Raport z kontroli NIK „Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych (obywatelskich)” z 2019 roku, www.sejm.gov.pl, www.obserwatorium.miast.pl

Lokalizacje Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego w Powiecie Strzeleckim:

I. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji:

1. Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich przy ul. Jordanowskiej 2, lok. nr 7, poniedziałek - środa, piątek w godz.: 14.00 - 18.00, czwartek w godz.: 11.00 - 19.00
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawdzkiem przy ul. Dębowej 11, lok. A8, poniedziałek w godz.: 13.00 - 17.00
3. Urząd Miejski w Leśnicy przy ul. 1 Maja 9, lok. nr. 16, wtorek w godz.: 14.00 - 18.00
4. Urząd Gminy w Jemielnicy przy ul. Strzeleckiej 67, budynek nr 2 (sala posiedzeń), środa w godz.: 11.30 - 15.30
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe przy ul. Sławęckiej 19, lok. nr 1, piątek w godz.: 11.00 - 15.00

II. Punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji prowadzony przez Stowarzyszenie Sursum Corda:

1. Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich przy ul. Jordanowskiej 2, lok. nr 7, od poniedziałku do piątku w godz.: 7.00 - 11.00

Harmonogram pracy punktów na terenie Powiatu Strzeleckiego dostępny również na stronie: <http://bip.powiatstrzelecki.pl/1055/harmonogram-udzielania-nieodplatnej-pomocy-prawnej-na-terenie-powiatu-strzeleckiego.html>

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku (także w zakresie tejże działalności).

Kobietcie, która jest w ciąży udzielanie pomocy prawnej odbywa się poza kolejnością.

W związku z sytuacją epidemiczną w kraju, od dnia 13.03.2020 r. (piątek) do odwołania, dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego będzie możliwy wyłącznie za pomocą środków komunikacji na odległość (telefon, email, komunikator internetowy, wideorozmowa itp.). **Więcej informacji na ten temat na stronie: <http://bip.powiatstrzelecki.pl/1055/harmonogram-udzielania-nieodplatnej-pomocy-prawnej-na-terenie-powiatu-strzeleckiego.html>**

Rejestracja na wizyty

w celu uzyskania pomocy w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego należy dokonać wcześniejszej rejestracji.

Rejestracja na wizyty odbywa się pod numerem telefonu: (77) 440 17 97, w poniedziałek w godz. 7.30-17.00; od wtorku do czwartku w godz. 7.30-15.30, w piątek w godz.: 7.30 - 14.00